

Popularnonaukowe streszczenie projektu

W niniejszym projekcie podejmuje się próby wglądu w podmiotowe i przedmiotowe aspekty globalnego zarządzania gospodarczego (ang. *global economic governance*, GEG), koncentrując się na jego aktorach, obszarach oddziaływań, interakcjach. Szczególnie wiele miejsca poświęca się analizie funkcjonowania wybranych międzynarodowych organizacji gospodarczych. W warstwie epistemologicznej projekt zmierza w większej mierze ku wyjaśnianiu (eksplanacji) niż interpretacji, opierając się przy tym na analitycznym podejściu do globalnego zarządzania gospodarczego rozwijanego w pracach m.in. J. Rosenau'a, K. Dingwertha, P. Pattberga, E. Helleinera, R. Abdelala, S. Meunier, J. Woutersa, J. Odermatta, C. Brummera, J. Kirtona, A. Coopera, P. Hajnala, E.J. Pana, M. Goldsteina, E. Posnera, E.B. Kapsteina, R. Rogowskiego, H. Milner, K. Bagwella, R. Steigera oraz R. Gilpina.

Analizie towarzyszy założenie, zgodnie z którym przemiany rzeczywistości międzynarodowej doprowadziły do hybrydyzacji systemu międzynarodowego, pojawienia się nowych struktur, podmiotów i mechanizmów działania, odmiennych od statycznego westfalskiego świata, skoncentrowanego wyłącznie na państwie i jego interakcjach z innymi państwami. Niniejszy projekt stanowi próbę wyjścia poza model „kompleksowej współzależności” autorstwa J. Nye Jr., R. Keohane'a znany w naukach o polityce od lat 70. ubiegłego wieku. Oparto go na: (1) istnieniu różnych kanałów interakcji (międzyrządowy, transnarodowy, pozarządowy), które zachodzą między uczestnikami stosunków międzynarodowych; (2) braku hierarchicznego uszeregowania problemów w polityce światowej (3) zmianie roli organizacji międzynarodowych, które z podmiotów o znikomym znaczeniu po II wojnie światowej, stały się swego rodzaju „sterownikami” czy też „katalizatorami” współzależności opartej na normatywno-funkcjonalnym a więc opartym na zasadach, normach, procedurach, wspólnie wyznawanych wartościach i kolektywnie osiaganych celach (globalnym) zarządzaniu.

Ponieważ da się zauważyć, że instytucje międzynarodowe, a zatem normy, reżimy i organizacje międzynarodowe, stały się same w sobie niewystarczającymi mechanizmami do zapewnienia efektywności globalnego zarządzania gospodarczego, zespół badawczy zdecydował się na pogłębioną analizę przyczyn takiego stanu rzeczy. Do tego celu wykorzystano trójelementowe ujęcie globalnego zarządzania gospodarczego. Jego twórcy - Miles Kahler i David A. Lake - zaobserwowali, że przejawia się ono w ramach trzech „trybów”, tj. supranarodowego, sieciowego oraz hierarchicznego. Zespół badawczy, wykraczając poza bardzo ogólny model „kompleksowej współzależności” za punkt wyjścia przyjął: (1) oparcie GEG na wspomnianym trójdzelnym ujęciu trybów jego zachodzenia; (2) pokreślenie coraz silniej uwidoczniającej się nieskuteczności trybu supranarodowego (delegacyjnego), zwłaszcza w odniesieniu do filaru finansowego; (3) wzrost znaczenia alternatywnych trybów GEG (sieciowość i hierarchiczność) uwidoczniający się w G20, strukturze uznawanej przez wielu badaczy za tzw. „globalny komitet sterujący”.

Głównym celem naukowym projektu jest rekonstrukcja globalnego zarządzania gospodarczego od strony podmiotowej i przedmiotowej a także zanalizowanie przyczyn jego fragmentaryzacji i niskiej efektywności działania jego instytucji. Za cele szczegółowe uznano: (1) konceptualizację w wymaganym zakresie globalnego zarządzania gospodarczego; (2) ukazanie wpływu wybranych podmiotów na jego kształtowanie, zwłaszcza w obszarze finansów i handlu międzynarodowego; (3) ocenę efektywności ich funkcjonowania; (4) analizę powiązań między poszczególnymi aktorami oraz powiązań między nimi i państwami; (5) ukazanie silnych i słabych stron wybranych aktorów; (6) wskazanie propozycji usprawnień ich działalności.

Poszczególnych aktorów, działających w zakresie problematyki handlowej i finansowej, np. G20, MFW, WTO, Rada Stabilności Walutowej (*Financial Stability Board* – FSB), Bank Rozrachunków Międzynarodowych (*Bank for International Settlements* - BIS), a także rozmaite ciała standaryzacyjne, wśród których można wyróżnić zwłaszcza: Bazylejski Komitet Nadzoru Bankowego (*Basel Committee on Banking Supervision* – BCBS), Międzynarodową Organizację Komisji Papierów Wartościowych (*International Organization of Securities Commissions* - IOSCO), Komitet ds. Globalnego Systemu Finansowego (*Committee on the Global Financial System* – CGFS), Radę Międzynarodowych Standardów Rachunkowości (*International Accounting Standards Board* - IASB) oraz Grupę Specjalną ds. Przeciwdziałania Praniu Pieniędzy (*Financial Action Task Force* - FATF), zdecydowano się poddać analizie opartej na podziale na: (1) organizacje międzynarodowe (np. MFW, WTO), (2) kluby współpracy międzynarodowej (G7/8, G20); (3) sieci transrządowe (np. IOSCO, FSB), (4) sieci bilateralne i regionalne (np. *the US-EU Financial Markets Regulatory Dialogue*, FMRD); (5) instytucje standaryzacyjne (np. IASB). W szczególności uwagę członkowie zespołu projektowego skupili na strukturze tychże podmiotów, ich miejscu w systemie globalnego zarządzania, posiadanych zasobach, funkcjach, osiągnięciach, aktualnych zadaniach oraz perspektywach ich realizacji.

Dążąc to osiągnięcia celów członkowie zespołu projektowego zdecydowali się wykorzystać dorobek nauk społecznych i humanistycznych, głównie nauk o polityce, ekonomii i prawa a także historii.